

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

(ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

พฤษภาคม ๒๕๖๐

สารบัญ
(ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒
(พ.ศ. ๒๕XX - ๒๕XX)

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ สถานการณ์กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ผ่านมา	
๑.๑ สภาพแวดล้อม	๓
๑.๒ สรุปผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฉบับที่ ๑	๗
๑.๓ กระบวนการในการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕XX - ๒๕XX)	๑๑
ส่วนที่ ๒ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒	
๒.๑ หลักการพื้นฐานในการจัดทำแผนแม่บท	๑๒
๒.๒ วิสัยทัศน์	๑๓
๒.๓ พันธกิจ	๑๓
๒.๔ วัตถุประสงค์หลัก (เป้าประสงค์)	๑๓
๒.๕ ยุทธศาสตร์	๑๔
๒.๖ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล	๒๒
๒.๗ ปัจจัยความสำเร็จ	๒๒
ส่วนที่ ๓ แนวทางการนำแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติ	๒๓
ส่วนที่ ๔ การติดตามและประเมินผลแผนแม่บท ฉบับที่ ๒	
๔.๑ รูปแบบการติดตามประเมินผลแผนแม่บทฯ	๒๔
๔.๒ วิธีการติดตามประเมินผล	๒๖
๔.๓ ช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล	๒๗

ส่วนที่ ๑. สถานการณ์กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ผ่านมา

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติทั้งในแง่เชิงสังคมและเชิงเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การพัฒนาความคิดความเชื่อของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อความพฤติกรรมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในที่สุด นอกจากนี้ กิจการนี้ยังจัดอยู่ในอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญสาขาหนึ่งของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งในด้านการผลิต การให้บริการอุปกรณ์และเครื่องมือ การผลิตเนื้อหารายการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การบริการรับส่งสัญญาณ และบริการอื่นๆ ที่สำคัญมากอีกอย่างหนึ่งคือ กิจการนี้ยังเป็นกิจการที่ใช้คลื่นความถี่ซึ่งเป็นทรัพยากรสาธารณะที่มีจำกัดของประเทศ กอปรกับเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการแข่งขันอย่างรุนแรงในภาคธุรกิจเอกชน หน่วยงานกำกับดูแลจึงมีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบข้อมูลการใช้คลื่นความถี่ พิจารณาความจำเป็นในการถือครองคลื่นความถี่และตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการอนุญาตทั้งในรูปแบบสัมปทาน สัญญา รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการคืนคลื่นความถี่ (Re-farming) เพื่อนำมาจัดสรรใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนสร้างกลไกการบริหารการใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑.๑ สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจะวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินงานขององค์กร และเพื่อประเมินสภาพขององค์กรว่าจะดำเนินงานหรือพัฒนาไปในทิศทางใดต่อไป

๑) สภาพแวดล้อมภายใน

สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่ท้าทายในเชิงการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยจะวิเคราะห์ทั้งบริบทขององค์กรและบริบทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการรบกวนของการใช้คลื่นความถี่ ซึ่งเป็นปัญหาในการกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง ที่มีสาเหตุเกิดจากการอ้างสิทธิในการใช้คลื่นความถี่ทำให้มีจำนวนสถานีวิทยุมากถึง ๗,๐๐๐ สถานี ส่งผลให้คลื่นความถี่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ภายใต้ข้อจำกัดของการเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อนำมาจัดสรรใหม่ อันเนื่องมาจากคลื่นความถี่ทั้งหมดอยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการและเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์รูปแบบต่างๆ จากความไม่สมดุลกันนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพเสียงในการออกอากาศที่สร้างความรำคาญต่อผู้ฟัง ตลอดจนคลื่นรบกวนที่กระทบต่อความปลอดภัย

เกี่ยวกับกิจการการบิน ถือเป็นผลกระทบที่ร้ายแรงอันนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุในการขึ้นลงของเครื่องบินได้
อย่างไรก็ดี แม้ว่า กสทช. ได้เข้ามาจัดระเบียบการส่งกระจายเสียงของทุกสถานีให้ต้องผ่านการดำเนินการให้
ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด แต่นั่นเป็นเพียงการตรวจสอบ ณ จุดเริ่มต้นก่อนกลับมาส่งกระจายเสียงใหม่
อีกครั้ง การจะแก้ปัญหาการรบกวนการใช้คลื่นความถี่จำเป็นจะต้องมีระบบการติดตามตรวจสอบ
(Monitoring System) มีระบบการตรวจจับสัญญาณทั้งจากสัญญาณที่ออกจากเครื่องส่งและจากสัญญาณที่
ส่งออกอากาศผ่านสายอากาศ ตลอดจนเครื่องมือในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงความพร้อมทั้งทักษะ
ความรู้ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องของบุคลากรด้วย

นอกจากนี้ หน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของสำนักงาน กสทช. คือการกำกับดูแลและส่งเสริม
สนับสนุนเนื้อหารายการเชิงสร้างสรรค์ทั้งในกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เนื้อหารายการ
จำนวนมากเข้าข่ายเป็นปัญหาในหลายลักษณะ ตั้งแต่เนื้อหาที่มีลักษณะโฆษณาขายสินค้าหลอกลวงผู้บริโภค
รวมถึงสินค้าเชิงสุขภาพที่โฆษณาเกินจริง หากผู้รับฟังรายการหลงเชื่ออาจได้รับอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งมีข้อ
ร้องเรียนมายังสำนักงาน กสทช. เป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีเนื้อหาที่เข้าข่ายลามกอนาจาร และเนื้อหาที่
เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนความรุนแรง การสร้างกระแสทางการเมืองของฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งได้ออกอากาศโดยผ่าน
ช่องทางใหม่ๆ ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการกำกับดูแลของสำนักงาน กสทช. ได้แก่ การใช้ช่องทางผ่านสื่อ
อินเทอร์เน็ต รวมถึงในกิจการโทรทัศน์โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และเคเบิลทีวี มีปัญหาในเรื่องคุณภาพเนื้อหา
รายการ ประกอบกับผู้ประกอบการในกลุ่มนี้มีจำนวนมากหลายร้อยรายและกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ จึงเป็น
ข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการติดตามตรวจสอบเนื้อหารายการได้อย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการพัฒนาและสนับสนุนผู้ประกอบการในกิจการกระจายเสียงและ
กิจการโทรทัศน์โดยเฉพาะผู้ประกอบการประเภทชุมชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายย่อยให้สามารถผลิต
รายการที่มีเนื้อหารายการที่เป็นประโยชน์และมีคุณภาพ จึงจำเป็นที่ภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรมี
มาตรการหรือช่องทางการส่งเสริมผู้ประกอบการชุมชนให้สามารถมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการประกอบการ
ได้ ไม่เช่นนั้นคงมีโอกาสน้อยมากที่จะมีผู้ประกอบการกลุ่มนี้เกิดขึ้นและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง
ตามเจตนาของกฎหมายที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปสื่ออย่างแท้จริงเพื่อให้ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้
ประโยชน์เกิดขึ้นได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารสาระที่เน้นเป้าหมายของชุมชนซึ่ง
สอดคล้องกับเจตนาการจัดตั้งกิจการประเภทชุมชนตามกฎหมายที่ต้องการให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้าถึง
และใช้ประโยชน์ในคลื่นความถี่ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ที่มีการจัดสรรในแต่ละพื้นที่ของ
กิจการซึ่งกฎหมายไม่อนุญาตให้มีการหารายได้โดยการโฆษณา

อีกปัจจัยหนึ่งที่ท้าทายการกำกับดูแลของสำนักงาน กสทช. คือ การผลักดันการเปลี่ยนผ่าน
การรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ภายใต้ความ
ครอบคลุมของคุณภาพสัญญาณที่ดี มีการติดตั้งโครงข่ายเพื่อสนับสนุนการส่งสัญญาณที่ครอบคลุม และ
ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับชมโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งต้องคำนึงถึงการเข้าถึงของ
กลุ่มเฉพาะ เช่น คนพิการและคนด้อยโอกาส ซึ่งอยู่นอกเหนือจากปัจจัยทางกายภาพหรือเชิงเทคนิค การ
เข้าถึงดังกล่าวเป็นเรื่องเชิงคุณภาพ ที่ผ่านมารายการที่ตอบสนองผู้ชมเฉพาะกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนน้อย

เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องการลงทุนที่ไม่สัมพันธ์กับรายได้ ผู้ประกอบการมีความจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการโฆษณา จึงจำเป็นต้องผลิตรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมในจำนวนที่มากพอที่จะทำให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอยู่ได้ การเข้าถึงในลักษณะข้างต้นจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้มีการผลิตรายการที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และอาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงและรับชมรายการของกลุ่มดังกล่าวด้วย

ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญของสำนักงาน กสทช. ที่ต้องสร้างความพร้อมและการเข้าถึง (Accessibility) ของผู้ชมเพื่อให้เปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลได้ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้แก่ภาคประชาชนโดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากข้อเท็จจริงถึงแม้ สำนักงาน กสทช. จะแจกคู่มือโดยสามารถนำคู่มือไปแลกกล่องแปลงสัญญาณ (Set Top Box : STB) ให้กับประชาชนทุกครัวเรือน แต่บางครัวเรือนไม่นำคู่มือไปแลกเนื่องจากยังคงสามารถรับชมช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินได้ทั้งหมดโดยผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม/เคเบิลทีวีที่ตนมีอยู่แล้ว จึงไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้เพิ่มขึ้นแม้การเปลี่ยนมารับสัญญาณผ่านระบบดิจิทัลภาคพื้นดินจะมีความคมชัดและความเสถียรของสัญญาณที่มากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องจากไม่ได้รับข้อมูลในด้านดังกล่าวอย่างเพียงพอ

๒) สภาพแวดล้อมภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงการกำกับและการบังคับใช้กฎหมาย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจึงต้องให้ความสำคัญและเกาะติดสถานการณ์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารและจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร บริบทต่างๆ ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การหลอมรวมของเทคโนโลยีมีผลทำให้ความสำคัญของวิทยุและโทรทัศน์จากแหล่งกำเนิดเดิมลดน้อยลง พฤติกรรมการรับสารของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปตามการรับรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยี ช่องทางการรับชมและรับฟังรายการทั้งวิทยุและโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีช่องทางใหม่ๆ และสื่อประเภทอื่นนอกจากวิทยุหรือโทรทัศน์จากแหล่งกำเนิด โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ (On Demand) ผู้ฟังสามารถเลือกรับชมและรับฟังรายการผ่านอินเทอร์เน็ต และช่องทางอื่นๆ เช่น โทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์พกพา โดยเฉพาะผู้ชมโทรทัศน์มีพฤติกรรมรับชมสื่อผ่านหลายหน้าจอมากขึ้นทำให้กิจการโทรทัศน์ต้องเผยแพร่เนื้อหารายการมากกว่าหนึ่งช่องทางและต้องใช้ประโยชน์จากการเชื่อมต่อถึงกันจากโลกโซเซียลมากขึ้น ได้แก่ อินเทอร์เน็ตทีวี โมบายทีวี นอกจากนี้เนื้อหารายการที่ผลิตขึ้นสามารถนำไปออกอากาศได้หลายช่องทางรวมทั้งช่องทางผ่านเครือข่ายโทรคมนาคม เช่น IPTV, OTT เนื่องจาก Digital Convergence โดยผลิตรายการเพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะมากขึ้น

อย่างไรก็ดี จากการหลอมหลวมของเทคโนโลยีอาจส่งผลให้ความสำคัญและความจำเป็นในการใช้คลื่นความถี่มีแนวโน้มลดลง กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต่อจากนี้ไปอาจเผยแพร่เนื้อหารายการผ่านสื่อใหม่หรือช่องทางอื่นที่อยู่นอกเหนือจากอำนาจการกำกับดูแลของสำนักงาน กสทช. โดยไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการฯ ซึ่งทำให้การกำกับดูแลด้านเนื้อหาการเป็นไป

ได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมถึงสื่อใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น หากต้องการให้การกำกับดูแลครอบคลุมในทุกองคาพยพ อาจต้องมีการปรับปรุงแก้ไขบริบทของกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ (ปี ๒๕๕๙) พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับแก้ไขให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๕ ปี ๑๐ ปี และ ๒๐ ปี เพื่อก้าวไปสู่ Digital Economy ตามแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (แผน DE) ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามมีความพยายามในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดระเบียบกิจการกระจายเสียง โดยเฉพาะกลุ่มวิทยุชุมชนที่มีจำนวนมากเกินไปซึ่งนำไปสู่ปัญหาตามมา ได้แก่ ปัญหาคลื่นวิทยุทับซ้อนและรบกวนกันซึ่งได้สร้างปัญหาให้แก่สถานีหลัก และสร้างความรำคาญต่อการรับฟังของประชาชนทั่วไป ตลอดจนปัญหาคลื่นรบกวนที่กระทบต่อความปลอดภัยเกี่ยวกับการบินซึ่งถือเป็นเรื่องที่ร้ายแรง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕/๒๕๕๗ เรื่อง ขอให้ระงับการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิล โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และสถานีวิทยุชุมชน เป็นผลให้การส่งกระจายภาพและเสียงทุกประเภทต้องถูกระงับไปก่อน และเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศฉบับที่ ๓๒/๒๕๕๗ เรื่อง ระงับการออกอากาศของสถานีวิทยุชุมชนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย และสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้รับอนุญาตทดลองประกอบกิจการ ซึ่งมีข้อกำหนดให้ทุกสถานีก่อนที่จะส่งกระจายเสียงต้องผ่านการตรวจสอบว่าได้รับปฏิบัติตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดอย่างถูกต้องครบถ้วน ตั้งแต่ต้องได้รับการอนุญาตประกอบกิจการ ต้องผ่านการตรวจเครื่องส่งวิทยุคมนาคมอย่างถูกต้องว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อควบคุมการรบกวนของการใช้คลื่นความถี่ รวมถึงมีการลงนามข้อตกลงร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐว่าจะไม่ส่งกระจายเสียงเกินกว่ากำลังวัตต์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งถือเป็นการจัดระเบียบวิทยุชุมชนครั้งใหญ่เพื่อให้กลับมาออกอากาศได้อีกครั้งและมีผลให้จำนวนวิทยุชุมชนลดลงเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ การรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านหลายช่องทางส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะกิจการโทรทัศน์ซึ่งมีการแข่งขันสูงเพื่อช่วงชิงฐานผู้ชมอันจะส่งผลต่ออัตราค่าโฆษณาซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยให้สถานีอยู่รอดและมีผลกำไรจากการประกอบการ ปัจจุบันนอกจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินที่รับชมฟรีแล้ว ยังมีโทรทัศน์ดาวเทียมและเคเบิลทีวีที่ได้เข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมโทรทัศน์มากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมโทรทัศน์มีขนาดใหญ่ขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับวงการอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทยตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ อันเป็นการเริ่มเปลี่ยนเข้าสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ในระยะยาวโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกจะถูกเปลี่ยนมาเป็นระบบดิจิทัลทั้งหมด ด้วยเหตุผลว่ารับชมได้เหมือนกันและใช้ช่วงกว้างของสัญญาณ (Bandwidth) น้อยกว่ากันมาก ดังนั้นในต่างประเทศจึงทยอยเปลี่ยนระบบโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล และเมื่อพร้อมแล้วจึงหยุด

แพร่สัญญาณระบบแอนะล็อกอย่างถาวร (digital switchover) หลังจากนั้นจึงนำคลื่นความถี่เดิมที่ใช้กับโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปจัดสรรใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและตอบสนองความต้องการใช้คลื่นความถี่ที่เพิ่มมากขึ้น

๑.๒ สรุปการดำเนินงานตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ตลอดระยะเวลาดำเนินการของแผนแม่บท ฉบับที่ ๑ กสทช. ได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฉบับนี้อย่างต่อเนื่อง โดยการตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายวิชาชีพทำหน้าที่ติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และการจัดจ้างทีมนักวิชาการภายนอกจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้

นอกจากนี้ ก่อนดำเนินการยกร่างแผนแม่บทฉบับที่ ๒ ได้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีต่อผลการดำเนินการตามแผนแม่บทฉบับที่ ๑ ในภูมิภาคต่าง ๆ ๔ ภูมิภาค และเวทีรับฟังความคิดเห็นเฉพาะจากนักวิชาการ และผู้ประกอบการอีก ๒ เวที ซึ่งมีข้อสรุปสำคัญดังนี้

๑) ผลผลิตที่ได้รับ

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) มุ่งให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเร่งด่วนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีผลสืบเนื่องมาแต่อดีต โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบการอนุญาตการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวางรากฐานในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่ต้องเริ่มจากการพัฒนากฎเกณฑ์และกลไกการกำกับดูแล การวางรากฐานในการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

จัดทำแผนความถี่วิทยุและคุณลักษณะทางเทคนิคของสถานีหลักและสถานีเสริมสำหรับการให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลครอบคลุมร้อยละ ๙๕ ของครัวเรือนทั่วประเทศ จัดทำแนวทางในการทำแผนความถี่วิทยุสำหรับกิจการวิทยุระบบ F.M. A.M. และระบบดิจิตอล นอกจากนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำฐานข้อมูลการใช้คลื่นความถี่และความจำเป็นในการถือครองคลื่นความถี่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยมีฐานข้อมูลตำแหน่งและลักษณะการส่งกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องใช้กำหนดทิศทาง หรือค่าติดตั้งการรับ/ส่งคลื่นให้มีประสิทธิภาพ และดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตและออกใบอนุญาตต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แบ่งเป็น ๑) การกำกับด้านผังรายการ/เนื้อหารายการ/และช่องรายการ มีการออกประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ มีการ

สร้างเครือข่ายภาคประชาชนทั่วประเทศ มีโครงการศึกษาวิจัยรูปแบบการกำกับเนื้อหา/กำกับโฆษณา ออกคู่มือกำหนด rating รายการ และการดำเนินการเรื่องร้องเรียนและมีการใช้มาตรการลงโทษสำหรับรายการที่เข้าข่ายกระทำผิด ๒) การกำกับการใช้คลื่นและเครื่องวิทยุคมนาคมและด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้อง มีประกาศมาตรฐานทางเทคนิคหลายฉบับ มีโครงการสนับสนุนห้องปฏิบัติการทั่วประเทศ มีห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่ (Mobile Lab) ตรวจสอบสัญญาณ/รับรองอุปกรณ์ ๓) การกำกับโดยการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การกำกับมิให้เกิดการรบกวนการใช้คลื่นความถี่ การออกตรวจค้นจับกุมการกระทำที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย การกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาต มีกลไกการแก้ไขปัญหาที่จากการร้องเรียน รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่บุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ๔) การกำกับดูแลการแข่งขัน มีการออกประกาศแนวทางการกำกับดูแลด้านการแข่งขันฯ มีคู่มือแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลการแข่งขัน มาตรการป้องกันการกระทำอันเป็นการครอบงำกิจการฯ ๕) การกำกับดูแลตนเอง มีการออกแนวทางปฏิบัติ (Guideline) และกลไกสนับสนุนการกำกับดูแลตนเองของสื่อ มีการจัดประชุมเสวนากับผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาแนวทางร่วมกันในแง่มุมต่างๆ ๖) มีประกาศว่าด้วยการเตรียมการในกรณีเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งมีการซักซ้อมความเข้าใจร่วมกันกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับแผนรองรับภัยพิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

มีหลักเกณฑ์การคุ้มครองผู้บริโภคในหลายลักษณะ เช่น เรื่องการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค เรื่องมาตรฐานสัญญา เรื่องการกำกับดูแลการโฆษณาหรือสินค้าของผู้ให้บริการโครงข่าย รวมถึงการจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการโฆษณาแฝง เป็นต้น มีกลไกการรับเรื่องร้องเรียนทั้งในระดับของผู้ประกอบการและในระดับของ กสทช. มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายผู้บริโภคในทุกภูมิภาคอย่างต่อเนื่องทุกปี เช่น เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า เครือข่ายระดับพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมและสร้างช่องทางสื่อสารระหว่างกัน เช่น ผ่านสื่อออนไลน์ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก จดหมายข่าว มีการกำกับดูแลเกี่ยวกับการโฆษณาอาหารและยาผ่านความร่วมมือบันทึกความตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ออย. สคบ.

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสาร

มีการส่งเสริมให้คนพิการและคนด้อยโอกาสเข้าถึง รับรู้ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมผ่านโครงการวิจัยการเข้าถึงสื่อและมีการจัดตั้งศูนย์มีเดียชุมชน (Media Community Centre) เพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล มีการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้แก่กลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ได้ออกประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดลำดับบริการโทรทัศน์เพื่อสร้างหลักประกันให้ประชาชนได้รับบริการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ เป็นธรรม รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการฯ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการ

มีแผนพัฒนาบุคลากรในกิจการฯ โดยการฝึกอบรมผู้ประกาศและทดสอบเพื่อรับบัตรผู้ประกาศ มีแผนส่งเสริมองค์วิชาชีพผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการอบรม Train the Trainers โครงการอบรมช่างเทคนิคผู้ติดตั้งกล่องรับสัญญาณทีวีดิจิตอล โครงการอบรมการรายงานข่าวภาคสนาม โครงการ

ส่งเสริมผู้ผลิตรายการระดับท้องถิ่น การดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างจริยธรรมผู้ประกอบการ หัวข้อกลยุทธ์การผลิตสื่อเพื่อความปรองดอง มีการจัดทำรายงานผลการศึกษาวิจัยประเมินประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของการประกอบกิจการอย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างแนวทางพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพให้ทัดเทียมนานาชาติ โดยมีการลงนามบันทึกความเข้าใจกับองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ รวมทั้งมีรายงานผลประเมินคุณภาพเนื้อหารายการโทรทัศน์ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

จัดทำแผนความถี่สำหรับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและจัดทำมาตรฐานทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ติดตามการขยายโครงข่ายและการติดตั้งสถานีวิทยุคมนาคม ออกตรวจวัดสัญญาณ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการใช้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน และปรับปรุงฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายในระบบดิจิทัล การออกใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และประกอบกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล บริการสาธารณะรวม ๔ ใบอนุญาต นอกเหนือจากการออกใบอนุญาตประเภทธุรกิจ ระดับชาติ ๒๔ ใบอนุญาต นอกจากนี้ ได้มีการศึกษาแนวทางประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน จัดทำแผนการพัฒนากิจการกระจายเสียง ศึกษามูลค่าคลื่นความถี่ในเชิงพาณิชย์สำหรับกิจการกระจายเสียงระบบดิจิทัลของประเทศ รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์เคลื่อนที่ของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อไปสู่องค์กรกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

มีการนำเครื่องมือการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) โครงการประเมินองค์กรตนเองตามหลักรางวัลคุณภาพแห่งชาติ TQA (Self Assessment) โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับพัฒนาบุคลากรรายบุคคลและโดยตำแหน่ง การจัดหาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพ พัฒนาระบบ E-File รวมทั้งการติดตามประเมินผลความคืบหน้าของแผนแม่บทฯ

๒) ปัญหา อุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในรอบระยะเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมาของการประกาศใช้แผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๑ มีหลายปัจจัยที่สืบเนื่องมาจากภูมิหลังที่เกิดขึ้นในอดีตก่อนที่จะเกิดองค์กรกำกับดูแลภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบของ กสทช. โดยหากพิจารณาถึงเรื่องใหญ่ ๆ ที่ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องอาจจะยังเห็นว่ายังมีปัญหาอุปสรรคใหญ่ๆ ที่จะต้องดำเนินการให้คืบหน้าต่อไปมีดังนี้

๒.๑) การเกิดขึ้นและกำกับดูแลวิทยุกระจายเสียงซึ่งมีที่มาจากการอ้างสิทธิการใช้ประโยชน์ในคลื่นความถี่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และเกิดขึ้นก่อนที่จะมี กสทช. ที่มีจำนวนมากถึงประมาณ ๗,๐๐๐ สถานี (จากตัวเลขที่เคยมีการลงทะเบียนกับสำนักงาน กสทช.) หรือเดิมวิทยุ

เหล่านี้เคยเรียกขานตัวเองว่าวิทยุชุมชน โดยวิทยุเหล่านี้มีที่มาจากหลายเหตุผล ทั้งเหตุผลทางการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เหตุผลเชิงธุรกิจเพื่อการหารายได้จากค่าโฆษณาหรือเป็นช่องทางขายสินค้า อาจมีวิทยุที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือสาธารณะอยู่ด้วยแต่ในสัดส่วนที่น้อย ดังนั้น เมื่อเกิดองค์การกำกับดูแลและมีมาตรการต่างๆ เพื่อปรับให้กลุ่มวิทยุกลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐาน และไม่สร้างปัญหาการรบกวนการใช้คลื่นความถี่ จึงเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะดำเนินการให้บรรลุมาตรฐานภายใต้แผนแม่บทฉบับแรก

๒.๒) การไม่มีคลื่นความถี่สำหรับการจัดสรรให้แก่กิจการชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด (ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ที่มีการจัดสรรในแต่ละพื้นที่) ภายใต้แผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๑ อันเนื่องมาจากคลื่นความถี่ทั้งหมดอยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการและเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การอนุญาตผ่านสัญญา หรือสัมปทานต่างๆ ซึ่งกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ตามอายุการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญานั้น

๒.๓) การสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อใจ (Trust) ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียซึ่งมีอยู่จำนวนมากทั่วประเทศเป็นเรื่องที่ย่างยากพอสมควร ทั้งภาคประชาชน ภาคประชาสังคม กลุ่มองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (NGO) และมีผลให้การดำเนินมาตรการบางอย่างหรือในบางทางเลือกที่อาจมีประสิทธิภาพหรือมีความคุ้มค่ามากกว่าไม่ได้รับการสนับสนุน เช่น กรณีของการสนับสนุนกล่องแปลงสัญญาณ (Set-top-box) และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในที่สุด

๒.๔) การกำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนเนื้อหาการเชิงสร้างสรรค์ยังมีข้อจำกัดอยู่มากในภาพรวม ซึ่งมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในมุมของจำนวนและประเภทของช่องทางการส่งสัญญาณภาพและเสียงที่มีมาก รวมถึงมีการเกิดขึ้นของช่องทางใหม่ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ กสทช. เช่น ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อใหม่ เป็นต้น ที่สามารถทำหน้าที่แทนที่ช่องทางแบบเดิม (Traditional platform)

๓) ข้อเสนอแนะ

๓.๑) การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงซึ่งมีอยู่ในจำนวนที่สูงมากเกินไปกว่าที่ระบบจะรับได้โดยไม่สร้างผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องนั้น อาจต้องมีการพิจารณาแสวงหาความร่วมมือจากรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยอย่างจริงจัง เพราะเป็นปัญหาที่ส่งผลในวงกว้างกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ อาจมีผู้แสวงหาผลประโยชน์แอบแฝงทั้งทางการเมืองหรือธุรกิจ นอกจากนี้ อาจต้องพิจารณาเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการเหล่านี้ให้สามารถปรับตัวเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องเหมาะสมหรือแม้กระทั่งการเลือกที่จะเลิกเป็นผู้ประกอบการ

๓.๒) การแก้ปัญหาการไม่มีคลื่นความถี่เพื่อจัดสรรให้แก่กิจการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ที่มีการจัดสรรในแต่ละพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงคือคลื่นความถี่ส่วนใหญ่อยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการและหน่วยงานความมั่นคง และเพื่อให้ กสทช. สามารถจัดสรรให้ภาคประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในคลื่นความถี่ได้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อ จึงเป็นความจำเป็นที่

จะต้องมีการเจรจาในระดับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่ถือครองคลื่นความถี่ให้ส่งคืนคลื่นความถี่ที่เกินความจำเป็น

๓.๓) องค์กรกำกับดูแลจะต้องตระหนักถึงพลังของภาคประชาสังคมกลุ่มต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหรือขัดขวางการดำเนินนโยบายใดนโยบายหนึ่ง จึงควรต้องสร้างช่องทางที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้สื่อสารแนวคิด ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามมีการสื่อสารที่เน้นการสร้างความตระหนัก (Awareness) และความเชื่อใจ (Trust) ในการตัดสินใจขององค์กรกำกับดูแลซึ่งมุ่งเน้นที่ประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

๓.๔) องค์กรกำกับดูแลควรมีบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเนื้อหารายการของผู้ประกอบกิจการในทุกช่องทาง โดยอาจเริ่มต้นจากการค้นหาและสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการที่สามารถทำบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agents) ก่อนที่จะขยายผลให้กว้างขวางมากขึ้น

๑.๓. กระบวนการในการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๕)

เพื่อให้ (ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๕) เป็นร่างแผนแม่บทที่มีความเหมาะสมต่อทิศทางการพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทยในระยะ ๕ ปี ข้างหน้า และเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ปรากฏในมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๓ กระบวนการในการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทฉบับใหม่นี้จึงได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน ผู้ประกอบกิจการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ในขั้นตอนก่อนการยกร่างแผนแม่บทและภายหลังที่แผนแม่บทมีการยกร่างเรียบร้อยแล้ว โดยอาศัยทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

สำหรับกระบวนการก่อนการยกร่าง นอกเหนือจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๕) ร่าง พ.ร.บ. ดิจิทัลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนแม่บทดิจิทัลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ร่าง พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ ฉบับแก้ไขปี ๒๕๕๕ รวมถึงรายงานการติดตามประเมินผลแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยที่ปรึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทการพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์หรือการสื่อสารขององค์กรกำกับดูแลในต่างประเทศในหลายๆ องค์กรยังมีการจัดให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านรูปแบบต่างๆ จำนวนหลายคราว จากผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (focus group) ใน ๔ ภูมิภาค มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ จากผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในกรุงเทพฯ เพิ่มเติม รวมถึงการจัดการรับฟังจากผู้ปฏิบัติงานในสายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ซึ่งเป็นผู้ผลักดันนโยบายไปสู่ระดับปฏิบัติ

และหลังจากที่มีการยกร่างแผนแม่บทเรียบร้อยแล้วก็มีการนำร่างแผนแม่บทไปรับฟังความคิดเห็นใน ๔ ภูมิภาค รวมถึงนำเสนอร่างต่อผู้ปฏิบัติงานหลักที่มีส่วนผลักดันแผนแม่บทอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างแผนแม่บทฯ ฉบับใหม่

(ร่าง)

ส่วนที่ ๒ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒

พ.ศ. (๒๕XX – ๒๕XX)

ด้วยแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. (๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ได้มีผลใช้บังคับมาแล้วเป็นเวลากว่า ๔ ปี นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ และเพื่อให้มีแผนแม่บทฯ ฉบับใหม่ประกาศใช้ได้ตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เห็นสมควรให้มีการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมาย สำหรับผลักดันการดำเนินงานในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การอนุญาตใช้คลื่นความถี่ การอนุญาตประกอบกิจการ การกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ การสนับสนุนส่งเสริมกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงจัดให้มี (ร่าง) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยกำหนดให้มีการบังคับใช้เป็นเวลา ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒.๑ หลักการพื้นฐานในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างน้อยต้องคำนึงถึงแนวทางที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) แนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตประกอบกิจการ

มุ่งเน้นการบริหารจัดการคลื่นความถี่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการอนุญาตใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ครอบคลุมทุกประเภทกิจการในอุตสาหกรรมกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ อย่างเสรีและเป็นธรรม และให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ทั้งที่ใช้คลื่นความถี่และไม่ใช้คลื่นความถี่ ครอบคลุมทุกประเภทกิจการอย่างเสรีและเป็นธรรม

๒) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

มุ่งเน้นการกำกับดูแลและการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อป้องกันการผูกขาด หรือลด หรือจำกัดการแข่งขัน รวมถึงป้องกันมิให้มีการครอบงำในลักษณะที่เป็นการจำกัดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยมีเป้าหมายมิให้มีการครองสิทธิข้ามสื่อ รวมถึงมิให้มีการถือครองธุรกิจในการที่เกี่ยวข้องกัน และเพิ่มความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๓) มาตรการจัดให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการบริการสาธารณะและบริการชุมชน

มุ่งส่งเสริมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่มีความพร้อมให้สามารถขอรับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะและบริการชุมชน โดยไม่แสวงหาผลกำไรในทางธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนผู้ประกอบการในการให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ

๒.๒ วิสัยทัศน์

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พัฒนาก้าวหน้าไกล สร้างสรรค์สังคม เอื้อประโยชน์ทุกภาคส่วน

๒.๓ พันธกิจ

- ๑) จัดสรรทรัพยากรการสื่อสารอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ครอบคลุมในทุกมิติ
- ๒) กำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการแข่งขันเสรีเป็นธรรมเพื่อความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะ คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน
- ๓) คัดกรองประชาชนให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ ไม่ถูกเอาเปรียบ
- ๔) ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่หลากหลายมีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและรู้เท่าทัน

๒.๔ วัตถุประสงค์หลัก

- ๑) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการ อย่างถูกต้อง ทั่วถึง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ
- ๒) ประชาชนได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
- ๓) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างเท่าเทียม และสามารถใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ
- ๔) ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แข่งขันอย่างเสรี เป็นธรรม เน้นหารายการมีคุณภาพ หลากหลาย เชื่อถือได้ และเหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

๕) ผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ มีมาตรฐานทางจริยธรรม

๖) กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้รับการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๒.๕ ยุทธศาสตร์

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับนี้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพรายการ การประกอบกิจการ การแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่นำไปสู่การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของประชาชนทุกภาคส่วน ดำรงรักษาไว้ซึ่งค่านิยมอันดีของสังคมไทยและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๑) ยุทธศาสตร์การอนุญาตคลื่นความถี่ (spectrum license) การอนุญาตประกอบกิจการ (business license) และการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในอนาคต

การบริหารจัดการคลื่นความถี่โดยการเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อจัดสรรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ดำเนินการอนุญาตการใช้คลื่นความถี่และอนุญาตประกอบกิจการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมกิจการวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทุกภาคส่วนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมถึงการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีคลื่นความถี่ไปจัดสรรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างเพียงพอ และเกิดประโยชน์สูงสุด

๒. เพื่อให้การอนุญาตการใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจการวิทยุและโทรทัศน์กิจการสาธารณะและชุมชน ให้สามารถใช้งานคลื่นความถี่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจ

๔. มีมาตรการสนับสนุนและรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

๕. ศึกษาความเหมาะสมในการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ตัวชี้วัด

๑. มีรายงานผลการศึกษาการเรียกคืนคลื่นความถี่ภายในระยะเวลา ๒ ปี

๒. เรียกคืนคลื่นความถี่ได้ร้อยละ ๑๐๐ ตามที่กฎหมายกำหนด

๓. อนุญาตการใช้คลื่นความถี่และอนุญาตการประกอบกิจการวิทยุได้ร้อยละ ๑๐๐ ของคลื่นความถี่ที่จัดสรร ตามมาตรฐาน (Criteria) ที่กำหนด

๔. อนุญาตการใช้คลื่นความถี่และอนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์ได้ร้อยละ ๑๐๐ ของคลื่นความถี่ที่จัดสรร ตามมาตรฐาน (Criteria) ที่กำหนด

๕. มีผลการพิจารณาคำขออนุญาตการประกอบกิจการที่ไม่ใช้คลื่น รวมถึงกิจการที่เกี่ยวข้อง ได้ร้อยละ ๑๐๐ ตามมาตรฐาน (Criteria) ที่กำหนด

๖. มีหลักเกณฑ์และแผนการจัดสรรและใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหากำไรทางธุรกิจในการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ที่จัดสรรทั้งในระดับชาติและระดับชุมชนภายในระยะเวลา ๑ ปี

๗. มีหลักเกณฑ์และมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดและพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจภายในระยะเวลา ๑ ปี

๘. จัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจตามหลักเกณฑ์และแผนงานทั้งในระดับชาติและระดับชุมชนภายในระยะเวลา ๕ ปี

๙. ให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างทั่วถึงทั้งประเทศในระดับครัวเรือน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๗.๕ และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

๑๐. มีรายงานผลการศึกษาศึกษาการเตรียมความพร้อมสู่การอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงสู่การหลอมรวมทางเทคโนโลยี

๑๑. มีแผนหรือมาตรการรองรับการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับการหลอมรวมทางเทคโนโลยี

แนวทาง

๑. ศึกษาวิจัยความจำเป็นและเหมาะสมของการเรียกคืนคลื่นความถี่ให้ครบถ้วนทุกมิติ อาทิ เทคโนโลยี วิศวกรรม ความมั่นคง เศรษฐศาสตร์ สังคม และธุรกิจ

๒. จัดทำ Road Map การดำเนินการเรียกคืนคลื่นให้สำเร็จตามเป้าหมาย

๓. กำหนดและประกาศใช้แผนหรือ Road Map การบริหารจัดการคลื่นความถี่และการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น (ควรต้องครอบคลุมการกำหนดจำนวนคลื่นความถี่ และจำนวนใบอนุญาตที่สมควรจัดสรรให้แก่กิจการสาธารณะ/ธุรกิจ/ชุมชน)

๔. ทบทวนหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ยึดหยุ่นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

๕. กำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานทางเทคนิคของการอนุญาตการประกอบกิจการที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

๖. กำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำแผนการจัดสรรและใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหากำไรทางธุรกิจในการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ทั้งในระดับชาติและระดับชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ที่จัดสรรทั้งในระดับชาติและระดับชุมชนภายในระยะเวลา ๑ ปี

๗. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดและพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจ

๘. ส่งเสริมสนับสนุนกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจให้ขอรับการสนับสนุนการประกอบกิจการผ่านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

๙. จัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหาผลกำไรทางธุรกิจตามหลักเกณฑ์และแผนงานทั้งในระดับชาติและระดับชุมชน

๑๐. ตรวจสอบ พัฒนา ปรับปรุง เพิ่มคุณภาพสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิตอลให้มีความเสถียรและครอบคลุมทั่วประเทศ

๑๑. จัดทำแผนบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๑๒. ศึกษาความเหมาะสมของการอนุญาตการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น การหลอมรวมสื่อ (Convergence), Mobile TV, สื่อใหม่ (New Media)

๑๓. กำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

๑๔. สร้างความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและเลือกใช้บริการได้ตามความเหมาะสมด้วยตนเอง สอดรับกับนโยบายของชาติ (Smart People)

๒) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมมีการเสริมสร้างศักยภาพและจรรยาบรรณของบุคลากร ส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม การสนับสนุนการผลิตเนื้อหาการที่มีคุณภาพผ่านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) และประชาชนผู้รับสารมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ประกอบการพัฒนาและใช้ศักยภาพที่มีอย่างเต็มที่

๒. เพื่อให้บุคลากรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีความรู้และความสามารถในการประกอบวิชาชีพ โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณและประโยชน์สาธารณะ

๓. เพื่อให้การกำกับดูแลร่วม (Co-regulation)/การกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และได้รับการยอมรับ

๔. เพื่อให้มีการผลิตเนื้อหารายการที่สร้างสรรค์ หลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร และสะท้อนถึงประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม

๕. เพื่อจัดสรรแหล่งเงินทุนให้กับผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์สาธารณะสำหรับการผลิตเนื้อหา รายการ

๖. เพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงบริการด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างทั่วถึง ทั้งมิติ พื้นที่ และกลุ่มผู้รับสาร อาทิ คนพิการ และคนด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด

๑. ดัชนีความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่ดีขึ้นตลอดอายุของแผน

๒. ผลการประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

๓. แนวโน้มสถิติการกระทำผิดทางจรรยาบรรณลดน้อยลงตลอดอายุของแผน

๔. มีกลไกทางกฎหมาย ซึ่งเกิดจากการพัฒนาขององค์กรวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการรับรองมาตรฐานโดยองค์กรกำกับดูแล

๕. ระดับความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการ (ด้านคุณภาพ ความหลากหลาย และความมีประโยชน์) เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นตลอดอายุของแผน

๖. มีจำนวนรายการที่ได้รับการสนับสนุนของกองทุนไม่ต่ำกว่า ... ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเสนอชื่อเข้ารับรางวัล (รางวัลประเภทสะท้อนคุณภาพรายการจากหน่วยงาน/องค์กรมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ)

๗. ผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์สาธารณะที่มีความพร้อมในการประกอบกิจการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ได้รับการสนับสนุนการดำเนินกิจการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

๘. ร้อยละ ๙๐ ของกลุ่มเป้าหมายตามแผนการสนับสนุนการเข้าถึงบริการด้านกิจการกระจายเสียงฯ เข้าถึงการบริการที่ กสทช. ดำเนินการ

๙. ร้อยละ ๘๐ ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (คนพิการ และคนด้อยโอกาส) พึงพอใจในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

แนวทาง

๑. สนับสนุน กระตุ้นให้มีเวทีสำหรับผู้ประกอบการเพื่อการหารือ แลกเปลี่ยน สร้างความเข้มแข็ง

๒. กำหนดแผนและเป้าหมายการเรียนรู้ ประเภทของความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ซึ่งสมควรได้รับการสนับสนุน

๓. กำหนดรูปแบบการเรียนรู้และหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการในกิจการได้อย่างเหมาะสม โดยอาจสร้างพันธมิตรร่วมสามฝ่ายระหว่างสำนักงาน กสทช. สถาบันการศึกษา และผู้ประกอบการ

๔. สร้างความตระหนักรู้ (self awareness) การกำกับดูแลร่วมและการกำกับดูแลกันเองให้กับผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๕. ส่งเสริมให้มีกลไกอื่นๆ ในการกำกับดูแลตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ กลไกทางสังคม

๖. ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกันเอง เช่น สนับสนุนเงินทุน สร้างแรงจูงใจในการรวมกลุ่มเป็นองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ

๗. สนับสนุนให้มีการกำกับดูแลร่วมกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๘. กำหนดเงื่อนไขการอนุญาตโดยให้มีสัดส่วนรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนให้มากขึ้น

๙. สร้างกลไกจูงใจผู้ประกอบการที่สร้างสื่อที่มีคุณภาพ เช่น การประกวด การมอบรางวัล การลดค่าธรรมเนียมให้ผู้ผลิตเนื้อหารายการที่มีคุณภาพ

๑๐. ส่งเสริมการผลิตรายการที่สะท้อนถึงประเพณี ชุมชน วัฒนธรรม และภาษาถิ่น

๑๑. ส่งเสริมการผลิตรายการที่มีสาระประโยชน์ และสอดคล้องกับ ประชาชนเฉพาะกลุ่ม อาทิ เด็กและเยาวชน วัยรุ่น ผู้สูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาส

๑๒. สนับสนุนการผลิตเนื้อหารายการที่มีประโยชน์ต่อ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และความหลากหลายทั้งด้านพื้นที่ ประเภทเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย และความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหารายการ

๑๓. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินการข้างต้นผ่านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

๑๔. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินทุนเพื่อสนับสนุนกิจการวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ

๑๕. จัดทำและดำเนินงานแผนสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงบริการด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์อย่างทั่วถึงผ่านกลไกต่างๆ อาทิ ๑) ให้ประชาชนเข้าถึงเนื้อหารายการครอบคลุมทุกพื้นที่ ๒) ส่งเสริมคนพิการ คนด้อยโอกาส และผู้รับชมวัยต่างๆ สามารถเข้าถึงเนื้อหาที่เหมาะสม ๓) สนับสนุนผู้ประกอบการที่ส่งเสริมให้คนพิการ และคนด้อยโอกาส เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๓) ยุทธศาสตร์การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การกำกับดูแลเนื้อหาและโฆษณาไม่ให้เกิดผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้รับสาร กำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่และเครื่องวิทยุคมนาคมให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกันของ

คลื่นความถี่ สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันเสรีอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม พัฒนาศักยภาพเครือข่ายเฝ้าระวัง และคุ้มครองผู้บริโภคให้เข้มแข็ง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้รับสาร โดยกำกับการเผยแพร่เนื้อหาและโฆษณาให้ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นเท็จ เกินจริง หลอกลวง หรือเอาเปรียบผู้รับสาร
๒. เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่ เครื่องวิทยุคมนาคม และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์มาตรฐาน ลดปัญหาการรบกวนคลื่นความถี่และการละเมิดสิทธิที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง
๓. เพื่อให้การแข่งขันเสรีในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีความเท่าเทียมและเป็นธรรมมากขึ้น
๔. เพื่อให้มีเครือข่ายเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้บริโภคที่ทำหน้าที่เฝ้าระวังการกระทำผิดส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักรู้ เข้าถึง และใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน

ตัวชี้วัด

๑. สถิติการเผยแพร่เนื้อหา และโฆษณาผิดกฎหมาย เอาเปรียบผู้รับสาร มีแนวโน้มลดลงตลอดอายุของแผน
๒. สถิติการใช้คลื่นและเครื่องโดยผิดกฎหมายลดน้อยลงตลอดอายุของแผน
๓. สถิติปัญหาการรบกวนคลื่นความถี่และการละเมิดสิทธิที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องลดน้อยลงตลอดอายุของแผน
๔. มีดัชนีการยอมรับของผู้ประกอบการที่มีต่อมาตรฐานการวัดระดับความนิยมเนื้อหารายการ (Rating) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๕. ดัชนีความสำเร็จตาม Road Map การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้บริโภคให้เกิดความเข้มแข็ง

แนวทาง

๑. กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการจัดการเนื้อหาที่หมิ่นเหม่หรืออาจเข้าข่ายผิดกฎหมาย (Illegal content) เนื้อหาที่เป็นอันตราย (Harmful content) เนื้อหารายการและโฆษณาที่กล่าวอ้างหรือหลอกลวง และโฆษณาแฝง
๒. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการละเมิดเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์ อาทิ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สมาคมคุ้มครองผู้บริโภค
๓. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการเผยแพร่เนื้อหาผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ
๔. บูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ วิทยุการบิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อกำกับดูแลการใช้คลื่นและเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

๕. พัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาการรบกวนกันของคลื่นความถี่ให้มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

๖. สนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คลื่นความถี่และเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

๗. สนับสนุนกลไกการแข่งขันของตลาด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก เน้นมาตรการป้องกันการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

๘. สนับสนุนกลไกที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัด Rating ให้เป็นที่ยอมรับ โปร่งใส เชื่อถือได้

๙. จัดให้มี Road map การสร้างเครือข่ายที่ชัดเจน กำหนดนิยามเครือข่าย บทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของสมาชิก วัตถุประสงค์การจัดตั้ง จำนวน ประเภท ลักษณะ ของเครือข่าย เช่น เครือข่ายเชิงประเด็น พื้นที่ ทั้งนี้ Road map ที่จัดทำขึ้นต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้เกี่ยวข้องหลัก

๑๐. สนับสนุนกิจกรรม/โครงการของเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับสาร โดยผ่านกลไกต่างๆ อาทิ การสนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายผ่านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

๑๑. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ และเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับประชาชนกลุ่มต่างๆ

๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อไปสู่องค์กรกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาระดับระบบและกระบวนการให้บริการ ที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาคุณภาพบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ มุ่งเน้นบูรณาการกลไกการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดองค์กรที่ยืดหยุ่นตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้

๒. เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้รวดเร็ว

๓. เพื่อให้มีระบบการทำงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตามหลักธรรมาภิบาล

๔. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้บุคลากรสามารถใช้ศักยภาพได้สูงสุด

๕. เพื่อให้มีระบบการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ที่บูรณาการงานด้านการกำกับควบคุมและงานด้านบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑. ความสำเร็จในการพัฒนาระบบและกระบวนการให้บริการ ให้เกิดการบูรณาการระบบอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectively Integrated Work System)
๒. ร้อยละ ๗๕ ของผู้รับบริการมีความพึงพอใจการใช้บริการภายใต้หลักธรรมาภิบาล
๓. ระดับผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของบุคลากรตามแผนงานที่ไม่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย
๔. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จ ในการบรรลุเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ตามแผนแม่บทฯ
๕. ระดับความสำเร็จของการบรรลุเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ตามแผนแม่บทฯ ในระดับที่เป็นที่พอใจของผู้มีส่วนได้เสียโดยส่วนใหญ่

แนวทาง

๑. พัฒนาระบบการให้บริการที่เชื่อมโยงให้บูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการอนุญาต ระบบการรับเรื่องร้องเรียน
๒. ใช้เทคโนโลยี และเครื่องมือบริหารจัดการสมัยใหม่ ในกระบวนการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง และลดปริมาณข้อมูลที่เป็นเอกสาร
๓. พัฒนาฐานข้อมูลการปฏิบัติงานและให้บริการแบบบูรณาการให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้
๔. กระจายอำนาจสู่หน่วยปฏิบัติ ได้แก่ สำนักงาน กสทช. ภาคหรือเขต โดยปรับปรุงแก้ไขกฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๕. เชื่อมโยงระบบการเรียนรู้/ฝึกอบรม ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และระบบความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากร สร้างแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรตอบสนองต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง
๖. มีแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรให้สามารถรองรับและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ทันทั่วทั้ง
๗. บูรณาการระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ที่ใช้ประโยชน์ได้จริง
๘. ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่สร้างความผูกพันต่อองค์กร และมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน
๙. จัดทำแผนระดับรอง ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ระยะ ๓ ปี แผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงแผนงานและโครงการให้เป็นระบบเพื่อสนับสนุนการทำงานให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของแผนแม่บท
๑๐. ติดตามความคืบหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ เพื่อแก้ปัญหาโดยใช้ระบบ Program Evaluation
๑๑. บูรณาการงานวิจัยและข้อมูลอุตสาหกรรมกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อใช้กำกับดูแลและพัฒนาอุตสาหกรรม
๑๒. มีแผนยุทธศาสตร์ด้านสารสนเทศ

๒.๖ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

ในการดำเนินการตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ฉบับนี้จะมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา รวมถึงแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสำนักงาน กสทช. ด้วย

๒.๗ ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จเป็นองค์ประกอบหรือเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฉบับนี้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (หรือในทางตรงข้าม หากปัจจัยแห่งความสำเร็จไม่เกิดขึ้น ความล้มเหลวก็จะเข้าแทนที่) โดยปัจจัยความสำเร็จอาจเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์หรือระบบการบริหาร หรือเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในจุดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานหรือความสำเร็จในอนาคตของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย โดยจะขอกกล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จในระดับภาพรวมของการขับเคลื่อนแผนแม่บท ดังนี้

๑) บุคลากรตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแปลงและขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติจะต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้เกิดขึ้นถึงทิศทาง เป้าหมาย ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บท

๒) โครงสร้างขององค์กรและบุคลากรจะต้องเอื้อต่อการขับเคลื่อนภารกิจทั้งในแนวดิ่งตามความเชี่ยวชาญ (vertical) และแนวระนาบ (horizontal) เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเอื้อต่อการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๓) การสื่อสารให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือ และการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฉบับนี้การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยราชการหลัก และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ

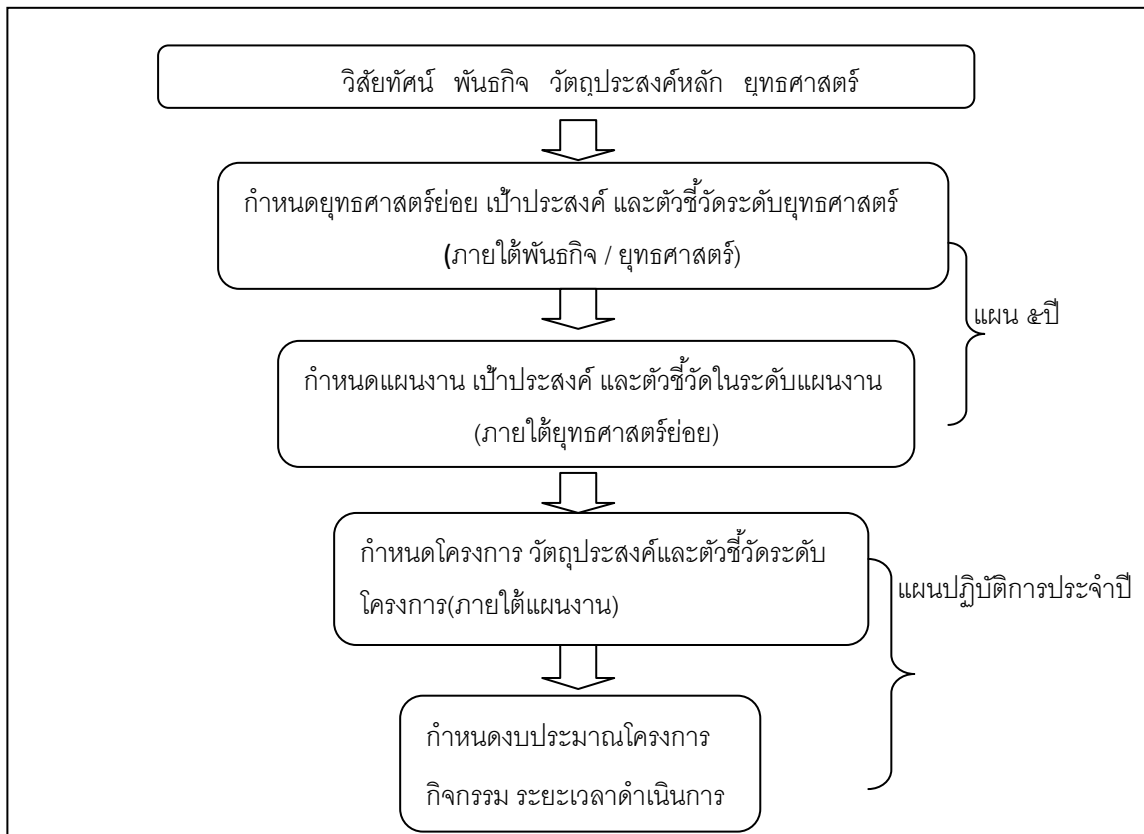
๔) การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของ พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓

ส่วนที่ ๓ แนวทางการนำแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ

การนำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.(๒๕XX-๒๕XX) ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ตามที่กำหนดไว้ โดยต้องพิจารณาเพื่อแปลงสิ่งที่กำหนดในแผนแม่บท ตั้งแต่วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเป็นนามธรรมไปสู่เป้าหมายความสำเร็จด้านต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

สามารถเริ่มต้นการแปลงแผนแม่บทสู่ระดับปฏิบัติตั้งแต่การสร้างความเข้าใจที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศที่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด สำหรับแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ไว้ควรกำหนดคำนิยามตัวชี้วัดที่บ่งบอกได้ว่าการดำเนินการตามยุทธศาสตร์นั้นๆ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยลักษณะของคำนิยามควรเป็นไปตามหลัก SMART Goals ที่สามารถแปลงเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ (Visualization) นำไปสู่แผนงานที่สอดคล้องตามเป้าหมายตัวชี้วัด ทั้งนี้ แต่ละแผนงานอาจประกอบด้วยหลายชิ้นงานหรือหลายโครงการซึ่งบรรจุในแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี ความสำเร็จของแต่ละชิ้นงานและโครงการเหล่านี้ต้องตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด ซึ่งอาจครอบคลุมถึงกิจกรรมหลัก งบประมาณที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือ ทุกองค์ประกอบในการขับเคลื่อนทุกระดับ ตั้งแต่กิจกรรม ชิ้นงาน โครงการ หรือแผนงาน จะต้องมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทฯ ที่กำหนดขึ้นและเอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ในที่สุด ทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในแผน

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

ส่วนที่ ๔ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕XX- ๒๕XX)

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕XX- ๒๕XX) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ได้มีการนำแผนแม่บทฯ ไปผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ (Implementation) ให้มีความคืบหน้ามากน้อยเพียงใด ได้ผลเป็นอย่างไร สามารถบรรลุเป้าประสงค์และตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ที่กำหนดหรือไม่ ประสบปัญหา อุปสรรคใด และควรมีการปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องใดบ้างในอนาคต ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะต้องเปิดเผยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือสาธารณชนทราบ โดยมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน

๔.๑ รูปแบบการติดตามประเมินผลแผนแม่บทฯ

รูปแบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ ๒ ประกอบด้วย การติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนแม่บท

๑) การติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน (Monitoring) เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้เป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงสถานะการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลา และสามารถปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที อันจะส่งผลให้การใช้แผนแม่บทฯ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้นเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ๕ ปี

การติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานสามารถพิจารณาจากมิติต่างๆ ดังนี้

๑.๑) ติดตามความคืบหน้าของ กิจกรรม/โครงการ ที่ดำเนินการในแต่ละช่วงเวลา ให้มีทิศทางที่สอดคล้อง (Relevance) กับวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ ตลอดจนสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของแผนแม่บทฯ

๑.๒) ติดตามประสิทธิผล (Effectiveness) การดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบสัดส่วนความคืบหน้าของผลผลิต (Outputs) กับค่าเป้าหมายรวมตลอดแผนงาน/โครงการ ในแต่ละช่วงเวลา ว่าสามารถบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เช่น ร้อยละของพื้นที่ที่สัญญาณเครือข่ายโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเข้าถึงประชาชน เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายตลอดแผน หรือจำนวนกิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริม เปรียบเทียบกับจำนวนกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ เป็นต้น

๑.๓) ติดตามประสิทธิภาพ (Efficiency) การดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบผลผลิตกับทรัพยากรที่ใช้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การ

เปรียบเทียบสัดส่วนผลผลิตกับค่าใช้จ่าย การเปรียบเทียบผลผลิตกับกำลังคนที่ใช้ การเปรียบเทียบความสามารถในการบริหารการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน เป็นต้น

๑.๔) ติดตามระยะเวลาที่ใช้ไปในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ให้ทราบว่าได้ใช้เวลาไปเท่าใด และเหลือระยะเวลาอีกเท่าใด เพื่อควบคุมการดำเนินงานให้สามารถแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ ผู้ที่รับผิดชอบอาจกำหนดให้มีการรายงานผลการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญ และความสัมพันธ์ของแต่ละแผนงาน/โครงการ นโยบายของผู้บริหาร ตลอดจนความจำเป็นอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของแผนแม่บทฯ

๒) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผน เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ เมื่อครบระยะเวลาของแผน เปรียบเทียบกับตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานภายใต้แผนแม่บทฯ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี

แนวทางการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผน ประกอบด้วย

๒.๑) การประเมินผลผลิต (Outputs) ในระดับกิจกรรม โครงการ ว่ามีความสอดคล้องและสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินในระดับนี้เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินงาน อันจะส่งผลกระทบต่อ (Impacts) ต่อกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการ ผู้รับสาร ชุมชน หน่วยงาน และสังคม เป็นต้น

อนึ่ง เพื่อให้การประเมินผลผลิต (Outputs) มีความสมบูรณ์ ควรพิจารณาผลการดำเนินงานให้ครบทุกมิติทั้งทางด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น บางโครงการแม้ว่าจะได้ผลผลิตตามเป้าหมายที่กำหนด แต่การดำเนินการเสร็จสิ้นล่าช้า ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา ก็จะเป็นการยากที่จะตัดสินว่าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ

๒.๒) การประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิต หรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลผลิต ซึ่งเป็นการประเมินในระดับเป้าประสงค์ของแผนแม่บทฯ และสามารถสะท้อนถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ (Vision) ที่กำหนดไว้เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผน

๒.๓) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability) เป็นการประเมินว่าการดำเนินงานของ กสทช. เป็นไปเพื่อประโยชน์ที่เหมาะสมของผู้มีส่วนได้เสียในอุตสาหกรรมกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และสังคมส่วนรวมในระยะยาวหรือไม่

ทั้งนี้ การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะผลการดำเนินงานตามแผนเพียงประการเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับบริบทอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น สถานการณ์ทางการเมือง

กฎหมาย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทฯ

๔.๒ วิธีการติดตามประเมินผล

ในการติดตามประเมินผลจะต้องกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ วิธีการติดตาม และกำหนดช่วงเวลาติดตามประเมินผลที่ชัดเจน ซึ่งต้องแจ้งให้หน่วยงานทุกหน่วยงานในองค์กรรับทราบและสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน เพื่อให้การรายงานผลการติดตามประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องตอบโจทย์การประเมินแผนแม่บทฯ

สำหรับข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสำเร็จตามตัวชี้วัด สามารถเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ สามารถตรวจสอบได้ โดยรวบรวมผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบวัดความรู้ แบบบันทึกข้อมูล แบบตรวจสอบสถิติการบันทึก หลักฐานทางเอกสาร เป็นต้น

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จึงขอยกตัวอย่างเครื่องมือ/เทคนิคที่สามารถใช้สนับสนุนการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

ลำดับ	เครื่องมือ/เทคนิค	ติดตามความคืบหน้า การดำเนินงาน	ประเมินผลเมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาของแผน	หมายเหตุ
๑	แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูล อาทิ แบบสำรวจ, แบบตรวจสอบ (check list) แบบสอบถาม แบบ สัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล	✓	✓	ใช้รวบรวมข้อมูล
๒	หลักฐานเอกสารเชิงประจักษ์ เช่น เอกสารอ้างอิงทางวิชาการ บันทึก ข้อความ หลักฐานการเบิกจ่าย	✓	✓	ใช้รวบรวมข้อมูล
๓	แผนปฏิบัติการ, Gantt Chart, PERT Chart	✓		ใช้ติดตามการ ดำเนินงาน
๔	โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อบันทึกข้อมูล ทางสถิติ	✓	✓	ใช้รวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล
๕	เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เช่น ร้อยละ, อัตราส่วนทางการเงิน	✓	✓	การวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผล การดำเนินงาน
๖	แบบทดสอบ แบบวัดความรู้ แบบ ประเมิน		✓	ใช้ประเมินผล ดำเนินงาน

การติดตามประเมินผลบางกรณีอาจจำเป็นต้องใช้วิธีการศึกษา การวิจัยทางวิชาการเข้ามาช่วย ประเมินผล ซึ่งสำนักงาน กสทช.อาจดำเนินการด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการเพื่อตอบโจทย์ความเป็นกลางหรือความมีอิสระในการติดตามประเมินผล

๔.๓ ช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล

๑) ติดตามและประเมินผลตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน โดยอาจกำหนดตามระยะเวลาที่เหมาะสม เช่น รายไตรมาส รายครึ่งปี รายปี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตามว่าจะติดตามโดยเน้นภาพรวมของแผนแม่บท หรือต้องการเน้นถึงระดับความคืบหน้าของโครงการหรือแผนงานที่สำคัญๆ ที่จะเป็นตัวสะท้อนความคืบหน้าของแผนแม่บทในแต่ละระยะด้วย

๒) สรุปผลการติดตามและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาแผนแม่บทฯ ๕ ปี (ประเมินความสำเร็จตามแผนแม่บทฯ)